

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра соціальної роботи, педагогіки і логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

«2» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ
У СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ**

016 Спеціальна освіта

016.01 Логопедія

ОП Логопедія та психокорекційний супровід

Розробники

Савінова Н.В.,

Завідувач кафедри соціальної роботи, педагогіки та
логопедії

Савінова Н.В.

Гарант освітньої програми

Савінова Н.В.

В.о. директора ННМІ

Кузнецова О.А.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Миколаїв – 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній освіті	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	016 Спеціальна освіта	
Спеціалізація (якщо є)	016.01 Логопедія	
Освітня програма	Логопедія та психокорекційний супровід	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Дисципліни загальної підготовки	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2024 -2025	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна заочна форма	
	9	13,14
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин	
Структура курсу: лекції семінарські заняття (практичні) годин самостійної роботи студентів	Денна заочна форма	
	30 год. лекції	4 год. лекції
	30 год. практичні	10 год. практичні
	60 год. самост. роб. студентів	106 год. самост. роб. студентів
Відсоток аудиторного навантаження	50 %	12%
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни
Значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми
підготовки бакалаврів:

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній освіті» є нормативною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр зі спеціальності 016 Спеціальна освіта за спеціалізацією 016.01 Логопедія і передбачає вивчення теоретичних та емпіричних аспектів дослідження, інноваційних підходів, технологій щодо логопедичного супроводу осіб із тяжкими порушеннями мовлення.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній освіті» є – ознайомлення здобувачів із досягненнями сучасної логопедії, методологією та інноваційними методами комплексного підходу в дослідженні шляхів логокорекції, критеріальних показників, особливостей мовленнєвого розвитку дитини з ТПМ, враховуючи онтогенез розвитку мовлення дітей, формування вміння визначати структурні компоненти, засоби, форми диференційованої логопедичної корекції, формувати діагностичну базу дослідження, диференціальний діагностичний комплекс.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Під час вивчення дисципліни студенти мають удосконалити знання в галузі теорії і практики сучасної логопедичної науки, методології та методів системного підходу до педагогічних явищ, технологіями диференціальної діагностики та логопедичної корекції, побудови констатувального, формувального експерименту, висновків за результатами дослідження.

Очікувані результати навчання:

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Спеціальність 016 «Спеціальна освіта»

Шифр	Інтегральні компетентності
	Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
Шифр	Загальні компетентності
ЗК 01	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 02	Здатність діяти соціально-відповідально та свідомо.
ЗК 03	Здатність працювати в команді.
ЗК 04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 06	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 07	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 08	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
ЗК 09	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-10.	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні
Шифр	Фахові компетентності

СК-2.	Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики логопедичного впливу, технології корекційно-розвиткової роботи з особами з особливими освітніми потребами, мовленнєвими порушеннями .
СК-3.	Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвиткову, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів та їх мовленнєвої діяльності.
СК-6.	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.
СК-10.	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної освіти, інклюзивного навчання, логопедії.
СК-11.	Здатність до прийняття, аналізу, апробації та впровадження інноваційних діагностичних і корекційно-розвиткових технологій вивчення мовленнєвого розвитку дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності.
СК-15.	Здатність взаємодіяти з усіма учасниками освітньо-корекційного процесу на засадах педагогічної деонтології, професійної етики, державних нормативно-правових норм.
СК-18.	Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо логопедичного та корекційного супроводу з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.
СК-19.	Здатність до самостійного навчання та пошуку необхідної інформації, проведення дослідження без фальсифікації, на умовах академічної доброчесності.

Шифр	Програмні результати навчання
РН 01	Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.
РН 02	Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій корекції й супроводу в мультидисциплінарних контекстах.
РН 8.	Приймати ефективні рішення з питань спеціальної освіти, логопедичного супроводу та інклюзивного навчання, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та ймовірні наслідки рішень.
РН 10.	Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати їх.
РН 14.	Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища, логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, тяжкими порушеннями мовлення.
РН15.	Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

PH 17.	Готовність до оволодіння інформацією освітньо-професійного характеру в режимі онлайн, уміння здійснювати фахову діяльність з використанням сучасних ІТ технологій з метою підвищення власної психолого-педагогічної кваліфікації та надання діагностичних і консультативних послуг.
PH 19.	Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації, проведення дослідження без фальсифікації, на умовах академічної доброчесності.

2. Програма навчальної дисципліни

Денна форма

№	Тема заняття / план	Лекції	Практ.	Самост. робота
	Тема 1: Сучасні наукові підходи у педагогічному дослідженні.	4	4	8
	Тема 2: Методологія науково-педагогічного дослідження	4	4	8
	Тема 3: Науково-педагогічне дослідження: науковий апарат, логіка педагогічного дослідження.	4	4	8
	Тема 4. Статистичні методи науково-педагогічного дослідження	4	4	4
	Тема 5: Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження	4	4	8
	Тема 6: Етапи науково-педагогічного дослідження	4	4	8
	Тема 7. Структура кваліфікаційної роботи. Вимоги до написання магістерських робіт. Академічна доброчесність.	4	4	8
	Тема 8. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду.	2	2	8
		30	30	60
Всього - 120		30	30	60

Заочна форма

№	Тема заняття / план	Лекції	Практ.	Самост. робота
	Тема 1: Сучасні наукові підходи у педагогічному дослідженні.			15
	Тема 2: Методологія науково-педагогічного дослідження		2	15
	Тема 3: Науково-педагогічне дослідження: науковий апарат, логіка педагогічного дослідження.		2	15
	Тема 4. Статистичні методи науково-педагогічного дослідження		2	15
	Тема 5: Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження		2	15
	Тема 6: Етапи науково-педагогічного дослідження	2		15

	Тема 7. Структура кваліфікаційної роботи. Вимоги до написання магістерських робіт. Академічна доброчесність.	2		10
	Тема 8. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду.		2	6
Всього - 120		4	10	106

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. Плани лекцій

Денна форма

№	Тема заняття / план
1	Лекція 1-2 (4 години) Тема 1: Сучасні наукові підходи у педагогічному дослідженні. 1. Принципи наукових досліджень. 2. Особливості та види наукового дослідження в спеціальній педагогіці. 3. Науково-педагогічне дослідження: науковий апарат та логіка педагогічного дослідження в логопедії. 4. Основні критерії оцінювання педагогічних досліджень. 5. Наукові школи спеціальної педагогіки і логопедії.
2	Лекція 3-4 (4 години) Тема 2: Методологія науково-педагогічного дослідження. 1. Система принципів і прийомів, що використовуються в науковому пізнанні. 2. Концептуальні засади дослідження та вибір методів і методики дослідження в логопедії. 3. Загальнонаукова та конкретно наукова методологія. Функції. 4. Принципи використання методів науково-педагогічного дослідження в спеціальній педагогіці і логопедії.
3	Тема 3: Науково-педагогічне дослідження: науковий апарат, логіка педагогічного дослідження. Лекція 5-6 (4 години). 1. Сутність поняття «наукова проблема» в логопедії. 2. Розкриття актуальності теми науково-педагогічного дослідження в логопедії. 3. Об'єкт, предмет дослідження в логопедії. 4. Мета дослідження, завдання наукового пошуку. 5. Типи гіпотез наукового дослідження в логопедії. 6. Структурні компоненти гіпотези дослідження. 7. Функції гіпотези в науковій роботі. 8. Новизна, теоретична та практична значущість науково-дослідної роботи з логопедії.
4	Тема 4: Статистичні методи науково-педагогічного дослідження Лекція 7-8 (4 години) 1. Статистичне спостереження. 2. Зведення та групування даних. 3. Аналіз статистичної інформації. 4. Основні методи статистичного аналізу 5. Метод моделювання у процесі наукового пізнання. 6. Моделювання, аналогія, порівняння в дослідженнях з логопедії.
5.	Тема 5: Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження Лекція 9-10 (4 години). 1. Сутність та особливості емпіричних методів дослідження. Характеристика методу спостереження в педагогічних дослідженнях.

	2. Опитувальні методи педагогічного дослідження: бесіда, інтерв'ю, анкетування, біографічний метод. 3. Методи педагогічної діагностики. Тестування. 4. Педагогічний експеримент. 5. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду. 6. Критерії правильності вибору методів науково-педагогічного дослідження.
6.	Тема 6: Етапи науково-педагогічного дослідження. Лекція 11-12 (4 години) 1. Визначення проблеми дослідження та її актуальності. Виявлення проблемної ситуації. 2. Формулювання актуальності дослідження. 3. Розробка програми науково-педагогічного дослідження. 4. Проведення емпіричного дослідження. 5. Аналіз одержаної інформації. 6. Розробка дидактичної моделі дослідження. 7. Підготовка науково обґрунтованих методичних рекомендацій за наслідками дослідження. 8. Прогноз та перспективи дослідження.
7.	Тема 7. Структура кваліфікаційної роботи. Вимоги до написання магістерських робіт. Академічна доброчесність. Лекція 13-14. (4 години). 1. Сутність випускових кваліфікаційних робіт. 2. Загальні вимоги до випускових кваліфікаційних робіт. 3. Особливості планування різних видів кваліфікаційних робіт. 4. Специфіка та види педагогічного експерименту (констатувальний, діагностичний, формувальний тощо). 5. Оформлення отриманих дослідницьких матеріалів 6. Академічна доброчесність. Перевірка на плагіат.
8.	Тема 8. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду. Лекція 15 (2 години). 1. Педагогічна майстерність (уміле, раціональне, комплексне використання педагогом рекомендацій). 2. Педагогічне новаторство (власні творчі знахідки, нові освітні послуги, технології, форми і методи, прийоми і засоби). 3. Критерії оцінки передового педагогічного досвіду. 4. Схема аналізу передового досвіду.

**Плани лекцій
Заочна форма**

№	Тема заняття / план
1.	Тема 6: Етапи науково-педагогічного дослідження. Лекція 1 (2 години) 1. Визначення проблеми дослідження та її актуальності. Виявлення проблемної ситуації. 2. Формулювання актуальності дослідження. 3. Розробка програми науково-педагогічного дослідження. 4. Проведення емпіричного дослідження. 5. Аналіз одержаної інформації. 6. Розробка дидактичної моделі дослідження. 7. Підготовка науково обґрунтованих методичних рекомендацій за наслідками дослідження. 8. Прогноз та перспективи дослідження.

7.	Тема 7. Структура кваліфікаційної роботи. Вимоги до написання магістерських робіт. Академічна доброчесність. Лекція 2 (2 години). 1. Сутність випускових кваліфікаційних робіт. 2. Загальні вимоги до випускових кваліфікаційних робіт. 3. Особливості планування різних видів кваліфікаційних робіт. 4. Специфіка та види педагогічного експерименту (констатувальний, діагностичний, формувальний тощо). 5. Оформлення отриманих дослідницьких матеріалів 6. Академічна доброчесність. Перевірка на плагіат.
----	---

4.2. План практичних (семінарських) занять

Денна форма

№	Тема заняття / план
1	Практичне заняття 1-2 (4 години) Тема 1: Сучасні наукові підходи у педагогічному дослідженні. 1. Принципи наукових досліджень. 2. Особливості та види наукового дослідження в спеціальній педагогіці. 3. Науково-педагогічне дослідження: науковий апарат та логіка педагогічного дослідження в логопедії. 4. Основні критерії оцінювання педагогічних досліджень. 5. Наукові школи спеціальної педагогіки і логопедії.
2	Практичне заняття 3-4 (4 години) Тема 2: Методологія науково-педагогічного дослідження. 1. Система принципів і прийомів, що використовуються в науковому пізнанні. 2. Концептуальні засади дослідження та вибір методів і методики дослідження в логопедії. 3. Загальнонаукова та конкретно наукова методологія. Функції. 4. Принципи використання методів науково-педагогічного дослідження в спеціальній педагогіці і логопедії.
3	Тема 3: Науково-педагогічне дослідження: науковий апарат, логіка педагогічного дослідження. Практичне заняття 5-6 (4 години). 5. Сутність поняття «наукова проблема» в логопедії. 6. Розкриття актуальності теми науково-педагогічного дослідження в логопедії. 7. Об'єкт, предмет дослідження в логопедії. 8. Мета дослідження, завдання наукового пошуку. 5. Типи гіпотез наукового дослідження в логопедії. 6. Структурні компоненти гіпотези дослідження. 7. Функції гіпотези в науковій роботі. 8. Новизна, теоретична та практична значущість науково-дослідної роботи з логопедії.
4	Тема 4: Статистичні методи науково-педагогічного дослідження Практичне заняття 7-8 (4 години) 7. Статистичне спостереження. 8. Зведення та групування даних. 9. Аналіз статистичної інформації. 10. Основні методи статистичного аналізу 11. Метод моделювання у процесі наукового пізнання. 12. Моделювання, аналогія, порівняння в дослідженнях з логопедії.
5.	Тема 5: Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження

	Практичне заняття 9-10 (4 години). 1. Сутність та особливості емпіричних методів дослідження. Характеристика методу спостереження в педагогічних дослідженнях. 2. Опитувальні методи педагогічного дослідження: бесіда, інтерв'ю, анкетування, біографічний метод. 3. Методи педагогічної діагностики. Тестування. 4. Педагогічний експеримент. 5. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду. 6. Критерії правильності вибору методів науково-педагогічного дослідження.
6.	Тема 6: Етапи науково-педагогічного дослідження. Практичне заняття 11-12 (4 години) 1. Визначення проблеми дослідження та її актуальності. Виявлення проблемної ситуації. 2. Формулювання актуальності дослідження. 3. Розробка програми науково-педагогічного дослідження. 4. Проведення емпіричного дослідження. 5. Аналіз одержаної інформації. 6. Розробка дидактичної моделі дослідження. 7. Підготовка науково обґрунтованих методичних рекомендацій за наслідками дослідження. 8. Прогноз та перспективи дослідження.
7.	Тема 7. Структура кваліфікаційної роботи. Вимоги до написання магістерських робіт. Академічна доброчесність. Практичне заняття 13-14. (4 години). 1. Сутність випускових кваліфікаційних робіт. 2. Загальні вимоги до випускових кваліфікаційних робіт. 3. Особливості планування різних видів кваліфікаційних робіт. 4. Специфіка та види педагогічного експерименту (констатувальний, діагностичний, формувальний тощо). 5. Оформлення отриманих дослідницьких матеріалів 6. Академічна доброчесність. Перевірка на плагіат.
8.	Тема 8. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду. Практичне заняття 15 (2 години). 1. Педагогічна майстерність (уміле, раціональне, комплексне використання педагогом рекомендацій). 2. Педагогічне новаторство (власні творчі знахідки, нові освітні послуги, технології, форми і методи, прийоми і засоби). 3. Критерії оцінки передового педагогічного досвіду. 4. Схема аналізу передового досвіду.

План практичних (семінарських) занять
Заочна форма

№	Тема заняття / план
1	Практичне заняття 1 (2 години) Тема 2: Методологія науково-педагогічного дослідження. 1. Система принципів і прийомів, що використовуються в науковому пізнанні. 2. Концептуальні засади дослідження та вибір методів і методики дослідження в логопедії. 3. Загальнонаукова та конкретно наукова методологія. Функції. 4. Принципи використання методів науково-педагогічного дослідження в спеціальній педагогіці і логопедії.

2	Тема 3: Науково-педагогічне дослідження: науковий апарат, логіка педагогічного дослідження. Практичне заняття 2 (2 години). 1. Сутність поняття «наукова проблема» в логопедії. 2. Розкриття актуальності теми науково-педагогічного дослідження в логопедії. 3. Об'єкт, предмет дослідження в логопедії. 4. Мета дослідження, завдання наукового пошуку. 5. Типи гіпотез наукового дослідження в логопедії. 6. Структурні компоненти гіпотези дослідження. 7. Функції гіпотези в науковій роботі. 8. Новизна, теоретична та практична значущість науково-дослідної роботи з логопедії.
3	Тема 4: Статистичні методи науково-педагогічного дослідження Практичне заняття 3 (2 години) 1. Статистичне спостереження. 2. Зведення та групування даних. 3. Аналіз статистичної інформації. 4. Основні методи статистичного аналізу 5. Метод моделювання у процесі наукового пізнання. 6. Моделювання, аналогія, порівняння в дослідженнях з логопедії.
4	Тема 5: Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження Практичне заняття 4 (2 години). 1. Сутність та особливості емпіричних методів дослідження. Характеристика методу спостереження в педагогічних дослідженнях. 2. Опитувальні методи педагогічного дослідження: бесіда, інтерв'ю, анкетування, біографічний метод. 3. Методи педагогічної діагностики. Тестування. 4. Педагогічний експеримент. 5. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду. 6. Критерії правильності вибору методів науково-педагогічного дослідження.
5	Тема 8. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду. Практичне заняття 5 (2 години). 1. Педагогічна майстерність (уміле, раціональне, комплексне використання педагогом рекомендацій). 2. Педагогічне новаторство (власні творчі знахідки, нові освітні послуги, технології, форми і методи, прийоми і засоби). 3. Критерії оцінки передового педагогічного досвіду. 4. Схема аналізу передового досвіду.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь в обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу.

Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Доповідь – це один із видів монологічного мовлення: публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних.

Вміст доповіді — це представлена інформація, що відображає суть питання або дослідження щодо даної ситуації.

Теми самостійної роботи (доповідь)

(робота має бути на 5-10 сторінок, шрифт – Times New Roman, 14 розмір, 1,5 – інтервал)

Завдання:

1. Педагогічна майстерність (уміле, раціональне, комплексне використання педагогом рекомендацій).
2. Педагогічне новаторство (власні творчі знахідки, нові освітні послуги, технології, форми і методи, прийоми і засоби).
3. Критерії оцінки передового педагогічного досвіду.
4. Схема аналізу передового досвіду
5. Сутність та особливості емпіричних методів дослідження. Характеристика методу спостереження в педагогічних дослідженнях.
6. Опитувальні методи педагогічного дослідження: бесіда, інтерв'ю, анкетування, біографічний метод.
7. Методи педагогічної діагностики. Тестування.
8. Педагогічний експеримент.
9. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду.
10. Критерії правильності вибору методів науково-педагогічного дослідження.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає відмінність між методами наукового дослідження і методами корекції, навчання?
2. Яким вимогам мають відповідати емпіричні методи науково-педагогічних досліджень?
3. Охарактеризуйте особливості застосування методу спостереження у педагогічному дослідженні.
4. Обґрунтуйте необхідність використання методів опитування у педагогічному дослідженні з логопедії.
5. Проаналізуйте методи педагогічної діагностики в дослідженнях з логопедії.
6. У чому полягає сутність методу педагогічного експерименту в логопедії?
7. Обґрунтуйте критерії правильності вибору методів науково-педагогічного дослідження в спеціальній педагогіці.

4.3.3. Неформальна освіта

Самостійне опрацювання курсів неформальної освіти – онлайн-курси (або окремі модулі курсів) на освітніх платформах Prometeus, EdEra, Coursera.

За результатами проходження програм неформальної освіти мають бути надані сертифікати, що засвідчують завершення курсу.

Зміст онлайн-курсу має відповідати змісту академічної дисципліни (або окремих тем).

Враховуватимуться ті онлайн-курси, які здобувач освіти пройшов під час навчання за відповідною освітньою програмою та які завершилися отриманням сертифікату (5 – 15 балів із урахуванням обсягу онлайн-курсу).

Рішення про зарахування кредитів і результатів навчання ухвалює кафедра

4.3.4. Контрольна робота

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми з відповідної дисципліни і виконуватися студентом після вибору ним варіанту. Виходячи зі специфічних особливостей навчальних дисциплін, контрольна робота виконується у формі контрольного завдання. Контрольна робота у формі завдання з відповідної навчальної дисципліни є логічно сформульованим і поставленим в проблемному плані конкретним науковим завданням, що виражається в пошуку можливих варіантів і шляхів його розв'язання.

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є важливою складовою навчального процесу. Контрольну роботу студенти заочної форми навчання виконують згідно з навчальним планом.

Студент одержує завдання під час настановчої сесії. Якщо він пропустив сесію з поважних причин, то особисто звертається за завданнями на відповідні кафедри згідно до графіка навчального процесу. Контрольна робота виконується студентами самостійно. Вона повинна бути викладена логічно та технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком, допускається також друкований її варіант. На кожній сторінці повинні бути залишені поля, а сторінки, крім того, мають бути пронумеровані.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій;
- методичні матеріали до виконання самостійної та індивідуальної роботи;
- законодавчі та методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

4.5. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

- 1) За джерелом інформації:
- 2) Словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

II. Наочні.

- 1) Спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- 2) Практичні: вправи.
- 3) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- 4) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
- 5) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

III. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

5. Форми контролю

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання творчо-пошукової роботи; виконання самостійної роботи (доповіді); усні відповіді на семінарських заняттях; Залік.

Протягом семестру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, надання відповідей на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу.

Підсумковий контроль

Питання до заліку з навчальної дисципліни

1. Принципи наукових досліджень
4. Особливості та види наукового дослідження в спеціальній педагогіці.
5. Науково-педагогічне дослідження: науковий апарат, логіка педагогічного дослідження.
6. Основні критерії оцінювання педагогічних досліджень з логопедії.
7. Наукові школи логопедії та спеціальної педагогіки та їх роль у процесі пізнання.
8. Сутність методології наукових досліджень.
9. Розвиток методологічної культури педагога-дослідника у процесі його наукового становлення.
10. Сучасні методологічні підходи та їх роль у педагогічному дослідженні.
11. Вплив концепції дослідження на вибір методів і методики дослідження.
12. Класифікація методів науково-педагогічного дослідження.
13. Принципи використання методів науково-педагогічного дослідження в логопедії.
14. Характеристика теоретичних методів науково-педагогічного дослідження в логопедії.
15. Сутність та особливості емпіричних методів дослідження в логопедії.
16. Характеристика методу спостереження в логопедії.
17. Опитувальні методи досліджень: бесіда, інтерв'ю, анкетування, біографічний метод.
18. Методи педагогічної діагностики в логопедії.
19. Педагогічний експеримент у логопедії.
20. Основні напрями вивчення передового педагогічного досвіду.
21. Критерії правильності вибору методів науково-педагогічного дослідження.
22. Вимоги до написання магістерських робіт
23. Організація науково-педагогічного дослідження.
24. Складові методологічної частини програми науково-педагогічного дослідження.
25. Дидактична програма науково-педагогічного дослідження з логопедії.
26. Етичний аспект дослідження.
27. Академічна доброчесність.
28. Перевірка на плагіат.

Зразок «нульового» варіанту іспитового/залікового білету

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Навчальна дисципліна – Актуальні проблеми та методологія досліджень у спеціальній
освіті

БІЛЕТ

1. Характеристика теоретичних методів науково-педагогічного дослідження в логопедії. (10 б.).
2. Академічна доброчесність. (10 б.)
3. Перевірка на плагіат. (10 б.).

*Білет затверджено на засіданні кафедри
Соціальної роботи, управління і педагогіки
Протокол № ____ від ____ 2024 року*

Завідувач кафедри

Н.В. Савінова

Екзаменатор

Н.В.Савінова

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

6.1.1. Денна форма навчання

I семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування та виступи на групових заняттях	15 x 3 = 45	Протягом семестру
2	Самостійна робота	25	Протягом семестру
3	Залік	30	
	Всього	100	

6.1.2. Заочна форма навчання

	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування та виступи на групових заняттях	5 x 7 = 30	Протягом семестру
2	Самостійна робота	20	Останнє лекційне / семінарське заняття
3	Контрольна робота	20	
4	Залік	30	Атестація
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

Оцінювання відповіді студента здійснюється за рівнем повноти, точності, аргументованості та логіки викладу (денна форма).

Кількість балів - «3» ставиться, якщо студент:

- точно та повністю відповідає на поставлене запитання;
- логічно структурує виклад матеріалу, наводить аргументи та приклади;
- демонструє глибоке розуміння матеріалу;
- правильно застосовує фахову термінологію;
- робить обґрунтовані висновки

Кількість балів «2» ставиться, якщо студент:

- розкриває основні положення, але відповідь є поверхневою;
- допускає незначні неточності у використанні термінології;
- аргументація обмежена або неповна;
- логіка викладу частково порушена;

Кількість балів «1» ставиться, якщо студент:

- не розкриває зміст питання;
- аргументація відсутня або некоректна;
- висновки не сформульовані;
- відсутнє розуміння матеріалу;

Оцінювання відповіді студента здійснюється за рівнем повноти, точності, аргументованості та логіки викладу (заочна форма).

Кількість балів - «6-7» ставиться, якщо студент:

- точно та повністю відповідає на поставлене запитання;
- логічно структурує виклад матеріалу, наводить аргументи та приклади;
- демонструє глибоке розуміння матеріалу;

- правильно застосовує фахову термінологію;
- робить обґрунтовані висновки

Кількість балів «3-5» ставиться, якщо студент:

- розкриває основні положення, але відповідь є поверхневою;
- допускає незначні неточності у використанні термінології;
- аргументація обмежена або неповна;
- логіка викладу частково порушена;

Кількість балів «1-2» ставиться, якщо студент:

- не розкриває зміст питання;
- аргументація відсутня або некоректна;
- висновки не сформульовані;
- відсутнє розуміння матеріалу;

Оцінювання самостійної роботи враховує її відповідність академічним стандартам, рівень самостійності та творчості, логічність викладу матеріалу (денна форма):

Кількість балів «20-25» ставиться, якщо робота студента:

- повністю відповідає завданню та академічним стандартам оформлення;
- матеріал логічно структурований, висновки обґрунтовані та підтверджені прикладами або джерелами;
- є самостійний та творчим проєктом;

від 9 до 24 балів оцінюється робота, яка:

- розкриває зміст завдання, але містить незначні неточності;
- відповідає академічним стандартам з незначними недоліками;
- містить структурований виклад матеріалу із незначними помилками;

від 1 до 8 оцінюється робота, яка:

- містить формальне виконання завдання, не розкриває його зміст
- містить декілька грубих помилок у змісті матеріалу;
- не відповідає вимогам оформлення та академічним стандартам;
- характеризується мінімальним рівнем самостійності та творчості;

Оцінювання самостійної роботи враховує її відповідність академічним стандартам, рівень самостійності та творчості, логічність викладу матеріалу (заочна форма):

Кількість балів «15-20» ставиться, якщо робота студента:

- повністю відповідає завданню та академічним стандартам оформлення;
- матеріал логічно структурований, висновки обґрунтовані та підтверджені прикладами або джерелами;
- є самостійний та творчим проєктом і заслуговує найбільшій кількості балів;

від 5 до 14 балів оцінюється робота, яка:

- розкриває зміст завдання, але містить незначні неточності;
- відповідає академічним стандартам з незначними недоліками;
- містить структурований виклад матеріалу із незначними помилками;

від 1 до 4 оцінюється робота, яка:

- містить виконання завдання не в повному обсязі
- містить декілька теоретичних помилок у змісті матеріалу;
- не відповідає вимогам оформлення та академічним стандартам;
- характеризується мінімальним рівнем самостійності та творчості;

Оцінювання контрольної роботи враховує точність визначення ключових понять та використання фахової термінології, повноту та аргументованість відповіді на запитання:

- оцінка «15-20» ставиться за умови, що усі завдання контрольної роботи виконано повністю; наведено точне визначення ключових понять; теоретичне питання розкрито повністю; висновки аргументовані.

- від «7» до «14» ставиться за роботу, у якій виконані усі завдання, при цьому спостерігаються незначні помилки; теоретичний аналіз і практичний кейс розкриті частково; деякі висновки не аргументовані; присутні дрібні неточності.

- від «4» до «6» балів оцінюється робота, в якій завдання виконано частково; визначення понять неточні; теоретична частина або кейс розкриті поверхнево; аргументація слабка; висновки фрагментарні;

- від «0» до «3» оцінюється контрольна, завдання якої виконано поверхнево; ключові поняття не визначено; аналіз теоретичної частини і кейсу відсутній або некоректний; висновки відсутні.

Оцінювання заліку здійснюється за комплексом критеріїв, що відображають глибину засвоєння теоретичних знань, здатність до аналізу та застосування отриманих умінь у практичних ситуаціях, а також логіку й академічну обґрунтованість викладу.

30 балів ставиться, якщо відповідь здобувача:

- демонструє системне та глибоке розуміння нитеоретичних засад дисципліни;
- матеріал викладено логічно послідовно та аргументовано;
- присутні власні узагальнення, висновки та практичні приклади застосування знань;

20-29 балів ставиться, якщо відповідь:

- розкриває більшість питань повністю;
- матеріал систематизовано, але допускаються незначні неточності;
- аргументація здебільшого коректна, логіка викладу збережена;

10-19 балів ставиться, якщо відповідь:

- розкриває питання частково;
- виклад матеріалу фрагментарний, аналіз теоретичних та практичних аспектів обмежений;

- аргументація та логіка викладу слабкі;
- висновки неповні або частково не обґрунтовані.

0-9 балів ставиться, якщо відповідь:

- поверхнева та неповна;
- більшість матеріалу не розкрита;

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бойко Л. П. (ред.) Дослідницькі парадигми та інноваційні стратегії у цифровому суспільстві — Київ: КНУКіМ, 2024. — 368 с.
2. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів: Вид-во Львів. політехн., 2020. 335 с.
3. Герасимів Т. З. Методологія правових досліджень: підручник. Львів: Растр-7, 2023. 411 с.
4. Герасимів Т. З. Методологія правових досліджень: словник основних термінів і понять. Львів: Растр-7, 2023. 159 с.
5. Горошкіна О. М., Шутова Л. І. Науковий текст: особливості мови та стилю: навчально-методичний посібник для аспірантів. Луганськ: Світанок, 2013. 138 с.
6. Данілавічюте Е.А., Нагорна О.В. Формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів. Дніпро : Середняк Т. К., 2023. 224 с.
7. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Методологічні засади педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
8. Литовченко С. В. Методологія та проєктування наукового дослідження в спеціальній та інклюзивній освіті — У: Особлива дитина: навчання і виховання, 2025, №118(2), с. 100–116.
9. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник / Л.І. Прохоренко, О.О. Бабяк, Н.І. Баташева, А.Л. Душка, Н.І. Недозим, О.М. Омельченко, О.В. Орлов // за ред. В.В. Засенко, Л.І. Прохоренко. – Київ : Наша друкарня, 2020. – 352 с.
10. Рібцун Ю. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики та активізації пізнавального розвитку молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення (розділ VI). Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навч.-метод. посіб. / Е. Данілавічюте, Л. Трофименко, В. Ільяна, Ю. Рібцун, З. Мартинюк, Г. Грибань. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. С. 698-846. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730619>
11. Савінова Н. В., Серeda І.В., Кисличенко В. А. Компетентісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти. Монографія. Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2022.
12. Савінова Н.В., Берегова М.І., Дослідження ефективності підготовки майбутніх учителів-логопедів до роботи в умовах розвивального активно-ігрового середовища // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Вип.2. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – С. 339-350 (фахове видання, категорія «Б»).
13. Савінова Н.В., Карпенко К.М. Професійна педагогічна ідентичність як проблема професійного самовизначення та становлення майбутнього вчителя-логопеда. Інноваційна педагогіка. № 70. 2024 (фахове видання, категорія «Б»).
14. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами: навчання та супровід : навчально-методичний посібник/ Л. І. Прохоренко, О. О. Бабяк, В. В. Засенко, Н. А. Ярмола // за ред. В. В. Засенко, Л. І. Прохоренко. — Харків : вид-во «Ранок», 2020. — 160 с.
15. Nataliia Savinova, Mariia Berehova, Olena Mamicheva, Liudmyla Potenko, Olena Pozdniakova Building Inclusive Competence Among Higher Education Teachers. Vol. 4 (2025): Health Leadership and Quality of Life <https://hl.ageditor.ar/index.php/hl/article/view/706>
16. Savinova N, Demchenko I, Kalynovska I, Vertel A, Omelchenko M. Equitable learning for all: exploring hurdles and prospects in inclusive pedagogy. AmazInv [Internet]. 2024 Jun. 30 [cited 2024 Nov. 22];13(78):95-104. Available from: <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2786>

Додаткова

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків: Право, 2023. 488 с.
2. Дударев І. М., Кузьмін О. В. Практикум з методології наукових досліджень: навчальний посібник. Одеса: Олді+, 2023. 277 с.
3. Комар Т. В., Василенко О. М. Науково-організаційна діяльність дослідника: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2023. 118 с.
4. Ярхо Т. О., Ємельянова Т. В. Стохастична методологія в прикладних дослідженнях: навчальний посібник. Харків: Бровін О. В. [вид.], 2023. 162 с.

Інформаційні ресурси

<https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти та науки України – офіційний сайт
<https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
<http://www.nbu.gov.ua/node/1539>
<https://biblhgpa.jimdofree.com/>
<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
<http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України.
<http://enc-dic.com/pedagogics> – педагогічний словник.